

Výroční zpráva
za rok 2017

Green Foundation, nadácia
Sídlo: Búdková cesta 22, 811 04 Bratislava
IČO: 501 022 81
Registrační číslo: 203/Na-2002/1130
Správce: Jan Kurka
E-mail: jan.kurka@greenfoundation.eu
Tel.: +420 777 828 548
www.greenfoundation.eu

OBSAH:

Vize nadace.....	3
Stručná historie.....	4
Program rozvoje sociálních inovací.....	5
Vzdělávací program.....	6
Revitalizace Kollárova náměstí / Future Urban Living.....	8
Attitude Tank.....	9
Nadační vila Búdka 22.....	10
Cíle pro rok 2018.....	11
Podpořené aktivity, Přehled dárců.....	12
Přehled výdajů podle činností.....	13
Účetní závěrka, Rozvaha, Výkaz zisku a ztrát.....	14
Zpráva auditora.....	20

Probíhající technologická revoluce (tzv. čtvrtá průmyslová) vytváří tlak na zavedené mechanismy spravování společnosti (zejména v důsledku vysokého napětí mezi tempem zavádění nových technologií a schopností jedinců a institucí na změny adekvátně reagovat a současně novými typy nerovností daných přístupem k těmto technologiím). To celé na pozadí (o to ale s větší intenzitou v blízké době) doprovází narážení na či už dokonce překročení limitů čerpání přírodních zdrojů projevující se zejména kolabující biodiverzitou planety a klimatickou změnou. Současná společnost se tak dostává do stavu větší a větší zranitelnosti.

V minulosti průmyslové revoluce přinesly zcela novou dynamiku do společenských vztahů a významným způsobem zvyšovaly kvalitu života jednotlivce. Turbolentní změny však doprovázela celá řada negativních dopadů způsobených nepřípravou/nemožností části společnosti využít změn ve svůj prospěch. V tom se současná změna liší od předešlých. Nyní disponujeme vysokými standardy ochrany lidských práv a právní a demokratický stát zaručují dostatečné rámce účasti společnosti a jednotlivců na správě věcí veřejných, tedy i směřování společnosti. Tady ale narážíme v současnosti na zvyšující se míru nedůvěry společnosti vůči svým institucím a sobě navzájem.

V důsledku výše zmíněného je potřeba redefinovat představu kvality života (a způsoby jejího naplňování), vytvořit kapacity pro zvládnutí změny (zejména odborné, ale i politické a občanské) a vybavit jedince dostatečnými schopnostmi akcelerující změnu pozitivně a aktivně zvládnout ve svůj prospěch. Je nutné předejít riziku „privatizace“ změny novými centry moci (technologickými a průmyslovými společnostmi) a v důsledku tak růstu nerovností a novým „poraženým“. To se povede pouze za úzké spolupráce všech zainteresovaných stran a zejména zvýšenou demokratizací společnosti, dostatečně gramotnou se se změnami aktivně a odpovědně vyrovnat.

Vize nadace

Green Foundation jako silná nadace se střeoevropským dopadem, přispívající společnosti v přípravě na zvládnutí výrazných globálních změn spojených zejména s nástupem nových technologií a klimatické změny. Za tím účelem nadace vytváří provázené programy, které jsou schopné identifikovat a sledovat společenský a environmentální dopad technologií a současně využít jejich potenciálu v praxi, stejně tak jako připravit společnost na život s nimi.

Stručná historie nadace

Green Foundation byla založena 22.12.2015 s cílem institucionalizovat dlouhodobé filantropické aktivity jejího zakladatele, slovenského IT investora Borise Zeleného. V tomto duchu nadace v roce 2016 realizovala podporu drobných projektů třetích subjektů a několik vlastních. Výdaje na projekty činily 52.203,- EUR (z toho 23.904,- EUR formou daru, zbytek formou plnění nadace). Mzdové a provozní výdaje nadace činily 35.121,- EUR. Příjmy nadace v roce 2016 byly zajištěny darem zakladatele ve výši 94.900,- EUR.

Na konci roku 2016 došlo ke změně vedení nadace a byl zahájen proces redesignu nadačních aktivit. Prvním krokem bylo vytvoření nové správní rady, složené ze zkušených osobností z různých oborů se střeoevropským působením (česko-rakousko-slovenským). Vedle zakladatele a předsedy správní rady Borise Zeleného jimi jsou: Ondřej Liška (ředitel nadace Porticus pro střední a východní Evropu, Blízký východ a severní Afriku a bývalý ministr školství České republiky a předseda Strany zelených), Milan Lapin (profesor klimatologie na Univerzitě Komenského), Martin Hausenblas (podnikatel a filantrop, aktivní v oblasti vývoje a zavádění autonomní sdílené elektromobility a rozvoje Ústeckého kraje v České republice) a Ján Orlovský (ředitel Nadácie otvorenej spoločnosti). V průběhu jara 2018 správní radu doplní Pavlína Hořejšová (ředitelka Ashoka Česká republika).

Druhým krokem bylo postupné vytvoření pěti navzájem propojených nadačních programů, vycházejících z nadační vize: Vzdělávací program (environmentální výchova a rozvoj mediální gramotnosti), Program rozvoje sociálních inovací (nástroj prosazování ověřených inovativních postupů do systémové roviny, řešící aktuální společenské problémy), Future Urban Living (městský rozvojový program vycházející z projektu revitalizaci Kollárova náměstí), Attitude Tank (společenský dopad nových technologií) a nadační vila Búdka 22 (hub sociálně a ekoinovačních institucí). Programy jsou vzájemně provázané, aby v duchu výše zmíněné mise byla nadace schopná identifikovat témata (postojový tank), konkrétními nástroji napomoci jejich realizaci (sociální inovace a městský program) a současně na ně připravit nastupující generace (vzdělávání). To celé se fyzicky zhmotňuje v nadační vile, která vytváří unikátní širší ekosystém aktérů usilujících o pozitivní společenský dopad zejména v oblasti společenských a environmentálních inovací (např. Živica, Institut cirkulární ekonomiky, Annamarie Velič, Repairably a další).

Program rozvoje sociálních inovací

Sociální inovace představují nové a oproti dostupným alternativám lepší (tj. účinnější, efektivnější, udržitelnější, spravedlivější) řešení, které naplňuje naléhavé sociální (společenské) potřeby a zároveň vytváří nové sociální vztahy anebo spolupráce. V našem pojetí musí sociální inovace zahrnovat i prvek systémové změny a schopnost škálovat (šířit) společenský dopad. U něj přitom nehraje roli, zda jej realizuje nezisková organizace či soukromá firma. Sociální inovace tak v důsledku mohou výrazným způsobem přispět k definování veřejných politik a v praxi ověřenými způsoby napomáhat ke zlepšování kvality života. Program je realizován v rámci strategického partnerství nadace s mezinárodní organizací Ashoka.

V roce 2017 v rámci spuštění činnosti programu nadace zrealizovala ve spolupráci s Ashokou a Svatoborem sondu do sociálněinovačního ekosystému na Slovensku. Ta identifikovala 9 bariér pro rozvoj sociálních inovací:

1. Omezené zdroje pro dlouhodobé a institucionální financování inovačních organizací
2. Absence aktivního, funkčního a bezpečného prostoru pro výměnu názorů, síťování a sdílení zkušeností a nízká informovanost o příkladech dobré praxe a příbězích inovátorů
3. Nízká schopnost a kapacity inovátorů měřit svůj společenský dopad
4. Nevyhovující mezisektorové vztahy a vzájemná očekávání (mezi inovátory a donory/podporovateli)
5. Chybějící podpora pro rozvoj multidisciplinárních týmů v organizacích
6. Disproporční podpora v jednotlivých inovačních fázích (design, pilotování, testování, škálování a systémová změna)
7. Nezájem veřejné správy o inovační řešení a jejich slabý přenos na systémovou úroveň
8. Absence dlouhodobého a intenzivnějšího financování inovačních organizací
9. Nerovnoměrná podpora regionů oproti Bratislavě

Závěry sondy byly poprvé prezentovány zkraje prosince 2017 v nadační vile Búdka 22. V roce 2018 nadace zjištění sondy bude dále rozpracovávat do několika aktivit zaměřených zejména na podporu jednotlivých inovátorů, rozvoj kapacit v oblasti sociální ekonomiky a propojování aktérů působících v sektoru sociálních inovací.

Vzdělávací program

Klíčovou aktivitou nadace je příprava nastupujících generací na zvládnutí společenských změn, které se bez dostatečně gramotné populace schopné porozumět novým technologiím, odpovědně se projevující vůči životnímu prostředí a aktivně využívající demokratické nástroje přímé či nepřímé správy věcí veřejných neobejde. Různé průzkumy postojů a chování mladých lidí na Slovensku (a v České republice) ukazují nezáměr o dění ve společnosti a o aktivní zapojování se do řešení společenských problémů. Současně vzdělávací systém vykazuje strukturální nedostatky v přípravě mladých lidí na svá budoucí povolání a aktivní život v demokratické společnosti. Za tím účelem si nadace stanovila v oblasti vzdělávání dva střednědobé cíle pro Slovensko a Českou republiku (v budoucnu potenciálně škálovatelné do druhé země):

1. Vytvořit plnohodnotnou metodiku neformální výchovy k trvale udržitelnému rozvoji na druhém stupni základních škol a na středních školách reagující na aktuální společenské problémy a v duchu současných výukových požadavků s realizací na celém Slovensku
2. Prosadit systém rozvoje mediální gramotnosti celé populace v České republice se zapojením všech klíčových aktérů (ústřední orgány veřejné správy, univerzity, vzdělávací instituce, zájmové skupiny, neziskové organizace, atd.)

V první oblasti nadace v roce 2017 dokončila první školní ročník (2016/7) a začala druhý (2017/8) pilotní fáze programu Roots&Shoots, který implementuje na Slovensku metodiku globálního programu vybudovaného Jane Goodall Institute a spočívá v posilování odpovědnosti mladých lidí za prostředí a komunity, v kterých žijí. Vzdělávací terminologií jde o kombinaci výchovy k trvale udržitelnému rozvoji (at' už jde o její lidskoprávní, environmentální, sociální, kulturní či technologický aspekt) a výchovy k aktivnímu občanství, a to formou tzv. komunitního vzdělávání a vzdělávání orientovaného na místo. Tento způsob výchovy upřednostňuje formování akčních kompetencí žáků na úkor frontální výchovy, což je směr, kterým se bude (musí) ubírat výchova ve 21. století, kde znalosti přestávají mít primární roli a nastupují hlavně kompetence zvládnout dynamicky měnící se prostředí a současně přijmout individuální odpovědnost za stav sebe/obce/krajiny/planety.

Pilotní fáze probíhá na 10 školách po celém Slovensku. Následovat bude od školního roku 2018/9 dvouletá testovací fáze na 30 školách, během které bude zrealizován postojový výzkum u absolventů programu. Následně bude program připravený k rozšíření po celém Slovensku, na čemž nadace pracuje ve spolupráci s konsorciem neziskových, vládních a akademických organizací.

V oblasti mediální gramotnosti nadace v roce 2017 iniciovala a zrealizovala ve spolupráci s Institutem komunikačních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy a Výborem pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu Parlamentu České republiky cyklus seminářů, jejichž cílem bylo propojit všechny zúčastněné aktéry na poli mediální gramotnosti, identifikovat příležitosti a rizika současné situace a navrhnout opatření, aby došlo k systémovému rozvoji. Seminářů se zúčastnilo na 70 zástupců akademických pracovišť, ústředních orgánů veřejné správy, vzdělávacích institucí, neziskových organizací a legislativců.

Rozvíjení mediální gramotnosti je nezbytné pro orientaci jednotlivce v současné společnosti, pro jeho celoživotní osobní rozvoj i pro jeho aktivní zapojení do společnosti (ať už prostřednictvím komunikace s druhými, vlastní mediální tvorbou, nebo uplatňováním občanských práv). Význam této kompetence v poslední době nabývá na síle zejména v kontextu zahraniční propagandy, politické a marketingové manipulace a obecně šíření poplašných zpráv, to vše narušující základní soudržnost společnosti a její demokratické mechanismy.

V průběhu zimy 2018 bude zpracován poziční dokument identifikující další postup nutný k systémovému rozvoji mediální gramotnosti, v které česká populace dlouhodobě zaostává na evropském průměrem. V druhé polovině roku 2018 bude uspořádáno veřejné slyšení v Senátu PČR za účasti zástupců klíčových ministerstev (institucionální roztržitost je jednou z hlavních bariér dalšího rozvoje), kde bude zmíněný dokument představen a dále diskutován, zejména směrem k potenciální realizaci jeho doporučení.

Program Future Urban Living navazuje na aktivity realizované v roce 2017 v rámci projektu revitalizace Kollárova náměstí v Bratislavě. Kollárovo náměstí, centrální bod v centru města, kde se protínají hlavní osy pěší, automobilové a hromadné dopravy, bylo dlouhodobě zanedbávané a současně byl nevyužit potenciál institucí na náměstí působících (zejména vzdělávacích a kulturních). Součástí projektu revitalizace bylo uvedení náměstí do důstojného stavu (vyčištění a oprava mobiliáře a osvětlení). Současně byl zrealizován ve spolupráci s PDCS participativní proces, jehož cílem bylo definovat nové funkce náměstí a propojit relevantní aktéry pro jejich zajištění a dlouhodobou udržitelnost. Klíčová dvě doporučení vzešlá z participace se týkají uklidnění individuální automobilové dopravy a kvality veřejného prostoru na náměstí.

V roce 2018 bude ve znamení budování kapacit postupného prosazování doporučení, které identifikovala participace, a to v provázání s podobnými iniciativami v okolí Kollárova náměstí.

Tato zkušenost s Kollárovým náměstím, v které se promítly základní problémy rozvoje města, obecně platné pro Bratislavu, položila základy pro celoměstský program Future Urban Living. V tomto kontextu byla identifikována základní témata programu:

1. Politické aspekty územního plánování a demokracie
2. Inkluzivita a dostupnost kvalitního života ve městě
3. Environmentální (zejména klimatické) změny a jejich vliv na město
4. Vliv technologií na člověka, společnost a městský život
5. Vztah hlavního města, jeho okolí a krajů (deurbanizace)

Všechna tato témata je třeba zkoumat ve vzájemných souvislostech. Je zřejmé, že se nevěnují pouze architektuře, plánování a člověkem vybudovanému prostředí, ale v holistickém kontextu uspořádání společnosti, které zrcadlí systém hodnot a mocenských vztahů. Vzájemné propojení a propojení na jiné disciplíny (filozofie, sociologie, demografie, rodová studia, ekologie, politologie, ekonomie, apod.) zabezpečí inovativní přístup, který je v dnešním vzdělávání, praxi a vizích místních samospráv takřka absentující.

Program Future Urban Living spustí svou činnost v druhé polovině roku 2018.

Attitude Tank

Jde o ústřední program nadace, jímž identifikovaná témata a postupy budou ostatní nadační programy dále rozpracovávat. Od původního označení myšlenkový tank (think tank) se posouváme k postojoému tanku (attitude tank), zdůrazňujícímu aktivní přístup k počínajícím změnám v důsledku společenského dopadu nových technologií a klimatické změny. V roce 2017 vznikal základní design programu, který zahájí činnost 1.3.2018.

Program se zaměří na porozumění společenským, etickým a regulačním dopadům dynamicky se rozvíjejících nových technologií. Pokusí se přeměnit nadační porozumění v lepší informovanost důležitých veřejných a soukromých aktérů, komunit a obyvatelstva v regionu CEE a napomocť těmto aktérům rozvinout jejich vlastní přípravu na změnu, resp. rozvíjení jejich schopnosti ovlivnit včas podobu této změny.

V roce 2018 čeká nadaci zmapování aktivit nových globálních iniciativ a programů řešících identickou nebo podobnou misi (vznikají v této době), ve vybraných iniciativách získat status pozorovatele, příp. časem členství, identifikování regionální/světové autority (jednotlivce, instituce) v tématech programu a nalezení způsobu jejich expertního zapojení, rešerše a přehled nejdůležitějších technologií a s nimi spojených potenciálních společenských dopadů, formulace klíčových otázek a výzev a stanovení detailních cílů programu, jeho nástrojů, cílových skupin (jak mezi beneficienty, tak mezi donory/partnery), způsobu a časového horizontu implementace programu a způsobu komunikace s vnějším prostředím, a to vše v kontextu ostatních nadačních programů.

Nadační vila Búdka 22

Búdka 22 je fyzickým zhmotněním nadačních programů v prostoru Bratislavy a jejího okolí. Vytváří komunitu spřízněných organizací a jednotlivců, kteří se věnují zejména sociálním a environmentálním inovacím. Búdka 22 vytváří prostor pro činnost těchto subjektů, jejich vzájemnou spolupráci a působení na veřejnost. V širším slova smyslu je Búdka 22 prostor pro strukturovanou diskusi o aktuálních společenských problémech a nalézání jejich řešení se zapojením všech potenciálně zainteresovaných aktérů.

Búdka 22 současně slouží jako příklad environmentálně šetrného domu s využitím běžně dostupných (tj. i finančně) postupů. Její rekonstrukce proběhla v souladu s principy cirkulární ekonomiky (využití odpadových materiálů jako suroviny, certifikovaných materiálů bez chemických látek, důraz na obnovu původních zařízení a až v krajním případě pořízení nových) a provozně funguje na principu zero waste (tedy ve snaze předcházet vzniku odpadu).

V roce 2017 dům prošel celkovou rekonstrukcí na základě potřeb Green Foundation. Investici pokryl vlastník nemovitosti Braun Holding, s.r.o. Green Foundation je pověřena vlastníkem k zastupování ve věci správy domu. Búdka 22 slouží svému novému účelu od prosince 2017.

www.budka22.eu

Cíle nadace pro rok 2018

1. Stabilizovat a rozvinout Program rozvoje společenských inovací a Vzdělávací program
2. Dokončit přípravnou fázi programu Attitude Tank a Future Urban Living
3. Vnitřní stabilizace nadace - vytvoření manažerské struktury a procesů tzv. svobodné organizace (vyznačující se větší mírou autonomie, tj. spolurozhodování a odpovědnosti jednotlivých pracovníků a vytvářením ad hoc vazeb/týmů pro ad hoc aktivity dle potřeby)
4. Finanční stabilizace nadace - dofinancování nadačních aktivit pro rok 2018 (vedle příspěvku 200k EUR od zakladatele minimálně dalších 130k EUR, ideálně 350k EUR, a vytvoření dlouhodobých pravidelných zdrojů financování nadace)
5. Vytvoření vlastního grantového schématu (v návaznosti na cíl 4 co se finančních prostředků týká a cíl 1 co definice zaměření)

Podpořené aktivity v roce 2017

Přes primární investování do rozvoje vlastní nadačních programů i v roce 2017 nadace pokračovala v podpoře aktivit jiných subjektů. Klíčovým pro výběr byl soulad realizovaných aktivit s nadační vizí. Celkem bylo rozděleno 26.000,- EUR.

- Stredoeurópska nadácia – program Dunajský fond – 5.000,- EUR
- Stredoeurópska nadácia – projekt Slnovrat – 3.000,- EUR
- Punkt o.z. – projekt Dobrý trh (jarní edice) – 3.000,- EUR
- Julia Schönfeldová – účast na letní škole Sustainable Summer v Amazónii – 1.500,- EUR
- Punkt o.z. – projekt Dobrý trh (zero waste manuál podzimní edice) – 1.000,- EUR
- JCI Slovensko – Slovak University Startup Cup 2017 – 2.000,- EUR
- Kateřina Sidiropulu Janků – účast na konferenci Contested Borderspaces 2017 – 1.000,- EUR
- Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica – projekt Městské včely – 7.500,- EUR
- Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd – cyklus seminářů v Senátu PČR k rozvoji mediální gramotnosti – 1.000,- EUR
- Združenie evanjelikov augburského vyznania Považského seniorátu – archeologický průzkum v lokalitě Dolné Srnie – 1.000,- EUR

Přehled dárců (nad 331,- EUR)

- Boris Zelený – 200.000,- EUR
- Nadácia SPP – 2.500,- EUR
- Nadácia EPH – 2.000,- EUR

Přehled výdajů podle činností

Celkové výdaje nadace za rok 2017:

- Náklady na činnost nadace - 135.714,56 EUR
- Náklady na podporu třetích subjektů - 26.000,- EUR
- Náklady na správu nadace - 43.235,75 EUR
- Dohromady - 204.950,31 EUR

Náklady na správu nadace za rok 2017:

- Ekonomická agenda - 2.408,80 EUR
- Hrubé mzdy - správce - 29.989,35,- EUR
- SP, ZP - správce - 10.556,08,- EUR
- Zákonné sociální náklady - 281,52 EUR